

Beschrijving aanpak Ringstraten centrum Nijmegen

d.d. 28 januari 2025

De situatie in omgeving Ringstraten

Al langere tijd is sprake van ervaren overlast en onveiligheidsgevoelens in het gebied Ringstraten en Van Schevichavenstraat (hierna: omgeving Ringstraten). Het gaat daarbij onder andere om geluidsoverlast door personen en door verkeer, vervuiling van de leefomgeving, gebruik van drank en drugs in de openbare ruimte, vechten op straat, overlast van dak- en thuislozen met zwaardere, psychische problematiek naast hun (zware) verslaving en toename van overlastgevende arbeidsmigranten. De overlast wordt veroorzaakt door verschillende doelgroepen die zich met elkaar vermengen. Dit zorgt voor een versterking van de ervaren overlast en onveiligheidsgevoelens.

Een analyse van het gebied Tweede Walstraat, Van Schevichavenstraat, Van Welderenstraat, Vlaamsegras, Oranjesingel, Arksteestraat en Eilbrachtstraat laat een stijging zien in de periode van 2021-2024 van het aantal overlastmeldingen bij de gemeente en bij de politie. Daarbij is telkens een piek zichtbaar vanaf het voorjaar tot het najaar. Ook uit gesprekken met bewoners en ondernemers komt een toename van de ervaren overlast van dak- en thuislozen naar voren. Bewoners en ondernemers geven aan bijna dagelijks te worden geconfronteerd met vervuiling, (doods)bedreigingen, beledigingen en agressief gedrag. Dit wordt bevestigd in gesprekken met professionals en doelgroepen.

De aanpak

Sinds 2022 is in Nijmegen centrum een versterkte aanpak van leefbaarheid en veiligheid opgezet. Vanuit veiligheidsperspectief wordt daarbij specifiek gericht op een aantal hotspots, waarvan de omgeving Ringstraten er één is. Sinds eind 2023 is de aanpak omgeving Ringstraten geïntensiveerd.

Het doel van de aanpak is de leefbaarheid en veiligheid in het gebied vergroten. Daarbij worden twee sporen gevolgd. Enerzijds gericht op de ondersteuning van de overlastgevende personen richting de juiste hulp en zorg. Anderzijds op het verminderen van de overlast voor bewoners, ondernemers en bezoekers van het gebied. Dit wordt gedaan door:

- Het verminderen en voorkomen van diverse vormen van overlast.
- De bewonersparticipatie te vergroten.
De overlastgevende personen in de juiste zorg te krijgen.
- Op zoek te gaan naar creatieve en innovatieve oplossingen voor het aanpakken van de overlast en het realiseren van een positieve sfeer in het gebied.
- Integraal samenwerken met verschillende ketenpartners.

Ontwikkelingen en maatregelen

In 2023 en 2024 zijn verschillende concrete maatregelen genomen om de leefbaarheid en veiligheid in het gebied te vergroten. Het gaat hierbij zowel om veiligheidsmaatregelen als maatregelen in het fysieke domein. Daarbij zijn telkens bewoners en ondernemers in het gebied betrokken om na te gaan waar hun behoeften liggen en daaraan tegemoet te komen, contact te onderhouden en samen op te trekken waar mogelijk. Zo wordt op

voorstel van bewoners geëxperimenteerd met aankleding van de openbare ruimte met groen en bankjes.

Maatregelen vanuit veiligheidsdomein:

- Vanuit politie, Toezicht en Handhaving en toezichthouders vanuit het MFC is de inzet en het toezicht in het gebied verhoogd en de samenwerking versterkt. Daarbij wordt handhavend opgetreden waar nodig.
- Scherpere intake bij MFC en consequenties bij niet nakoming afspraken door verslaafde dak- en thuislozen, vergroten van de participatie en maatwerk voor de doelgroep bij het MFC.
- Persoonsgerichte aanpak top 5 meest overlastgevende personen, waarbij wordt ingezet op langdurigere maatwerktrajecten en bevordering lik op stuk beleid waar mogelijk door het OM. Met deze aanpak is een aantal overlastgevende personen begeleid naar een andere opvanglocatie of regio.
- Afspraken met de filiaalleider van de Albert Heijn op de Van Schevichavenstraat voor de inzet van winkelverboden en samenwerking met politie, Toezicht en Handhaving en MFC.
- Onder andere ambulante rondes door Stichting Barka, een organisatie die dakloze arbeidsmigranten uit EU-landen helpt.
- De inzet van een openbare orde camera.

Ontwikkelingen en maatregelen fysieke domein:

- In het gebied zijn de nodige ontwikkelingen gaande. Hierbij kan gedacht worden aan de herontwikkeling van de Molenpoort waarbij het woningbouwprogramma gericht is op doelgroepen die bijdragen aan de versterking van de sociale cohesie binnen en tussen doelgroepen in dit gebied. Daarnaast de herontwikkeling van de Vlaamse Gas die naar verwachting een positief effect zal hebben op de leefbaarheid in het gebied.
- Om de verkeersoverlast in de Walstraten terug te dringen is een deel van het betreffende gebied afgesloten voor verkeer tussen 21.00u en 06.00u.
- Continue aandacht voor regulering van foutgeparkeerde fietsen, opschonen van de stallingen van weesfietsen en toekomstige stallingsuitbreiding bij het realiseren van de Molenpoort.
- De vergunde terrassen zijn inmiddels met punaises afgebakend zodat er duidelijkheid is over de verdeling van de openbare ruimte.
- Verschillende interventies om de problematiek van afval te verhelpen en extra aandacht voor het gebied vanuit de DAR.
- Herstel van de bestrating waar nodig en plaatsing van extra verlichting op donkere plekken.

Succesfactoren

De hiervoor beschreven maatregelen laten zien dat er vanuit verschillende perspectieven wordt geïnvesteerd in verbetering van de leefbaarheid en veiligheid in het gebied.

Positieve aspecten van de aanpak zijn dat het contact met bewoners en ondernemers in het gebied goed is, dat zij vertrouwen hebben in de aanpak en dat bewoners inspraak hebben in de aanpak. Daarnaast verloopt de samenwerking met verschillende partners bij

de aanpak goed en is sprake van onderling vertrouwen. Ten slotte is in een vroegtijdig stadium gesignaleerd dat sprake is van een toename van dakloze arbeidsmigranten. Hierop is vroegtijdig het gesprek gevoerd met Stichting Barka, waardoor zij konden helpen.

Knelpunten

Ondanks deze positieve aspecten, is het gewenste effect, namelijk het terugdringen van de overlast voor de bewoners en ondernemers in het gebied, mede door het begeleiden van de overlastgevers richting gepaste hulp en zorg, nog onvoldoende bereikt. Meerdere factoren en omstandigheden spelen hierbij een rol. Zo is de ervaring dat de groep overlastgevers zich slechts voor korte duur laat afschrikken door de extra inzet van politie, toezichthouders en handhavers. Bovendien is er hiervoor beperkte capaciteit beschikbaar, ook omdat er meerdere hotspotlocaties zijn in het centrumgebied waar inzet noodzakelijk is. Bovendien ligt het risico van verplaatsing altijd op de loer. Daarnaast zijn de volle maatschappelijke opvang, gebrek aan huisvesting en passende woonvoorzieningen belangrijke knelpunten, waardoor niet iedereen van straat kan worden opgevangen. Het realiseren van oplossingen hiervoor kost tijd.

Ook laat deze casus zien dat er botsende belangen zijn bij de in te zetten maatregelen, zoals de verkeersafsluiting die bijdraagt aan de verbetering van de leefbaarheid, maar de bereikbaarheid van het gebied vermindert. Maar ook het bieden van zorg en het handhavend optreden levert spanning op, ook in de beeldvorming. Ten slotte blijft het centrumgebied aantrekkelijk voor dak- en thuislozen, onder andere door de voorzieningen die het centrum heeft te bieden. Het zal daarom een blijvende aandacht vragen.

Hoe verder?

We moeten ons realiseren dat we een groot beroep doen op de tolerantie en verdraagzaamheid van bewoners en ondernemers in het gebied. Het blijft dan ook van ongekend belang om met hen in gesprek te blijven, te ondersteunen zodat zij zich verantwoordelijk en zelfredzaam kunnen blijven opstellen en waar mogelijk samen op te trekken om de leefbaarheid en veiligheid te verbeteren. We moeten oog blijven houden voor de botsende belangen en de spanningen tussen enerzijds begrip, compassie en zorg en de dagelijkse overlast die bewoners ervaren.

Ook moeten we voorkomen dat problemen zich verplaatsen. Daar waar we signalen zien, grijpen we zo snel mogelijk in en gaan we in gesprek met partners en de omgeving. Flexibel cameratoezicht kan hierbij als sluitstuk helpen.

Ten slotte moeten we extra inzetten op de hiervoor gesignaleerde knelpunten en aanvullende maatregelen treffen. Zo wordt naarstig gezocht naar extra opvanglocaties, huisvesting en passende woonvoorzieningen. Niet alleen voor de korte termijn, maar ook voor de langere termijn. Waar mogelijk zoeken we samenwerking met regiogemeenten. Ook wordt gekeken naar de inzet van een straathulpcoach en stadsconciërges. Kortom, de komende tijd blijven we intensieve aandacht besteden aan deze en andere hotspots in het centrumgebied.